

**Program otkupa potraživanja - faktoring
2018.**

**Investiciono-razvojni fond
Crne Gore A.D.**

2018. godina

1. Cilj programa

Factoring finansijska usluga namijenjena je prije svega privrednim subjektima koji žele da ojačaju svoju likvidnost na račun bonitetnih kupaca i kvalitetnih proizvoda ili usluga. Ovim programom se žele obezbijediti uslovi za poboljšanje likvidnosti crnogorskih preduzeća i preduzetnika.

2. Predmet faktoringa

Predmet faktoringa prema ovom dokumentu mogu biti postojeća i buduća potraživanja za isporučenu ili ugovorenu robu, izvršene usluge i druga potraživanja za koja postoji nedvosmislena obaveza plaćanja od strane dužnika. Navedena potraživanja mogu biti ustupljena faktoru do visine definisanog limita ustupanja/finansiranja, u periodu važenja Ugovora o faktoringu.

Finansijska podrška kroz faktoring neće se odobravati u sljedeće svrhe:

- Proizvodnja i prodaja vojne opreme ili usluga;
- Učešće u projektima kojima se krše međunarodno priznata prava radnika, uključujući bezbjednost na radu, pravila i procedure u Crnoj Gori;
- Bilo koja aktivnost koja se smatra nezakonitom ili štetnom po okolinu i opasnom za ljudsko zdravlje; (npr: igre na sreću);
- Bankarstvo i osiguranje;
- Trgovina valutama i hartijama od vrijednosti;
- Nemoralne i nelegalne aktivnosti.

3. Korisnici faktoringa

Kao krajnji korisnici mogu se javiti preduzetnici i preduzeća¹ u svim oblicima organizovanja koje predviđa Zakon o privrednim društvima, kao i lica koja djelatnost obavljaju na način definisan pravilima djelatnosti kojima se bave (zanatlije, poljoprivredni proizvođači, PZU i sl.). Korisnici faktoring finansiranja mogu ovu finansijsku uslugu koristiti za domaći ili međunarodni faktoring. Za sva ustupljena potraživanja komitent mora ispostaviti adekvatnu dokumentaciju kao potvrdu postojanja potraživanja.

Kao dužnik u faktoring ugovoru mogu se pojaviti privredni subjekti registrovani u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, država i njeni predstavnici, kao i ino preduzeća registrovana u skladu sa domicilnim propisima.

IRF CG A.D. može odbiti preuzimanje potraživanja ukoliko postoji:

- Opravdana sumnja u postojanje ili mogućnost prenošenja takvog potraživanja;

¹ Zakon o računovostvu ("Sl. list CG 52/16)

- Nedostatak ili nedostaci koji spriječavaju, ili bi mogli da spriječe, ili otežaju naplatu;
- Sumnja da su kupci po potraživanjima koja su predmet ustupanja nelikvidni;
- Sumnja u valjanost datih jemstava i garancija komitenta.

4. Modeli faktoringa

U 2018. godini će se raditi na daljem razvoju faktoringa bez prava regresa, sa pravom regresa i dobavljačkog faktoringa. Ukoliko se procijeni prihvatljivim sa aspekta rizika, IRF CG A.D. će raditi i ugovorni, tihi(skriveni) i međunarodni faktoring. IRF CG A.D. sa komitentom može zaključiti godišnji ili ugovor o jednokratnom otkupu potraživanja.

5. Uslovi otkupa potraživanja/obaveza

Polazeći od okvirnih uslova i modela definisanih Godišnjim planom rada u toku 2018. godine, a shodno Opštim uslovima obavljanja faktoringa u IRF CG A.D., faktoring finansiranje će se pružati po sljedećim uslovima:

R.br	Vrsta potraživanja	% otkupljenih potraživanja	Ročnost potraživanja	Naknada	Kamata (god. nivo)
1.	Država - dužnik	do 100 %	do 365 dana	0,3 %	3,0 %
2.	Proizvođači - komitent	do 90 %	do 180 dana	0,3 %	3,0 %
3.	Ostali	do 90 %	do 150 dana	0,35 %	4,0 %
4.	Tihi (skriveni) faktoring	do 80%	do 120 dana	0,35 %	4,0 %
5.	Ugovorni faktoring	do 90%	do 365 dana	0,35 %	4,0 %
6.	Dobavljački faktoring	do 100 %	do 180 dana	0,35 %	4,0 %
7.	Dobavljački plaćanje proizvođačima	do 100 %	do 180 dana	0,3 %	3,0 %
8.	Sezonski faktoring	do 100%	do 210 dana	0,35 %	3,5%

- Naknada za faktoring usluge se obračunava i plaća za svako pojedinačno otkupljeno potraživanje. Istaknuta kamata je na godišnjem nivou, dok se obračun primjenjuje na iznos koji je isplaćen komitentu ili dobavljaču za odgovarajući broj dana (korišćenja sredstava IRF CG A.D. otkupljenih potraživanja).

- Prednosti u finansiranju otkupa potraživanja imaju ugovori kod kojih je predmet aranžmana roba domaćeg porijekla, izvoz domaćih proizvoda i usluga, kao i otkup potraživanja koja preduzeća/preduzetici imaju od države Crne Gore.
- Predmet otkupa biće sva potencijalna kvalitetna potraživanja.
- Limiti – shodno odlukama Odbora direktora IRF CG A.D., i finansijskom potencijalu preduzeća/preduzetnika čija se potraživanja otkupljuju.

Što se tiče modela faktoringa bez prava regresa, u kojem su učesnici, kao dužnici, državna preduzeća ili drugi državni predstavnici, prije realizacije aranžmana mora se obezbijediti potvrda da su navedena potraživanja planirana u okviru budžetskih sredstava ako takva obaveza postoji.

Stimulativna kamata za preduzeća **izvoznike** je manja za 0,5 % od propisane.

Sezonski faktoring se odobrava do maja tekuće godine sa dva mjeseca grace perioda i sedmičnom otplatom do kraja ugovorenog perioda.

U slučaju potrebe, komitent u se naplaćuje naknada na ime pribavljanja boniteta prema cjenovniku bonitetske kuće od koje je isti pribavljen.

Da bi se zaključio faktoring aranžman komitent je obavezan da faktoru dostavi dokaz o saglasnosti dužnika na preuzimanje potraživanja, **osim u slučaju aranžmana skrivenog-tihi i sezonski faktoring**. Za ugovorni faktoring je potrebna saglasnost Ugovornih strana o visini mjesečne tranše i dinamici plaćanja.

Takođe je neophodno i postizanje saglasnosti komitenta i faktora, da faktor ima pravo da potraživanja koja preuzme od komitenta, po Ugovoru o faktoringu, ustupi drugom licu kao narednom faktoru (sukcesivni faktor) ili u formi bilo kog drugog vida ustupanja potraživanja.

6. Instrumenti obezbjeđenja

Prilikom zaključivanja godišnjeg faktoring aranžmana IRF CG A.D. će prihvatati adekvatna sredstva obezbjeđenja u zavisnosti od boniteta komitenta, dužnika i visine odobrenog limita, a u skladu sa Politikom kolaterala IRF CG A.D.

7. Potrebna dokumentacija

Dokumentacionu osnovu (obaveznu dokumentaciju) za obavljanje faktoring poslovanja, pored dokumentacije kojom se dokazuje postojanje potraživanja, činiće:

- Zahtjev za finansiranje komitenta;
- Komplet obrazaca za godišnje račune (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bruto bilans (Zaključni list), Analitika kupaca i dobavljača) , (ili drugi izvještaji koji prezentuju stanje poslovanja, imovine i obaveza za institucije koje nijesu obveznici podnošenja godišnjih

računa) komitenta i dužnika za posljednje dvije poslovne godine ukoliko se prvi put kandiduje za faktoring finasiranje, odnosno za posljednju godinu u ostalim slučajevima. Ukoliko je prošlo više od četiri mjeseca tekuće godine potrebno je dostaviti i presjek svih gore navedenih izvjestaja za tekuću godinu;

- Ukoliko komitent (vlasnik ili pravno lice) ima povezana pravna lica, dokumentaciju iz tačke dva potrebno je dostaviti i za ta lica;
- Rješenje o upisu krajnjeg korisnika u sudski registar, odnosno registar nadležnog opštinskog organa;
- Rješenje o registraciji za PDV ako je krajnji korisnik obveznik PDV-a;
- Statut društva;
- Karton deponovanih potpisa komitenta;
- Analitička kartica komitenta za kandidovanog dužnika za period od jedne godine (ukoliko postoji istorija poslovanja);
- Saglasnost za uvid u RKR Centralne banke za komitenta i dužnika i vlasnike istih (kod faktoringa bez prava regresa samo od dužnika, za skriveni-tihi faktoring samo od klijenta);
- Potvrda banke da račun dužnika nije u blokadi (osim za skriveni -tihu i sezonski faktoring);
- PEP upitnik sa kopijom lične karte izvršnog direktora komitenta;
- za Ugovorni faktoring potrebna je saglasnost klijenta i dužnika o visini tranše i valuti plaćanja.

Za preduzeća dužnike, iz inostranstva, Komitent je dužan da obezbijedi dostupnu dokumentaciju, u skladu sa propisima te države.

Stručna služba IRF CG A.D. zadržava pravo da zahtijeva dodatnu dokumentaciju.

8. Ostale odredbe

Dodatna pravila koja se primjenjuju na ovaj Program kreditiranja, a koja nisu pomenuta u ovom dokumentu, definisana su posebnim aktima koje donose nadležni organi IRF CG A.D.

9. Period trajanja programa

Program traje do 31.12.2018.godine, odnosno do njegove promjene ili ukidanja.

Predsjednik Odbora direktora IRF CG A.D.

dr Zoran Vukčević